



Statistiska centralbyrån Statistics Sweden



Tema: Utbildning

Arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda

– en jämförelse mellan personer födda i annat land än Sverige och personer födda i Sverige

Tema: Utbildning

Arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda

– en jämförelse mellan personer födda i annat land än Sverige och personer födda i Sverige

THEME REPORT 2009:4

Theme: Education

The Labour Market for foreign-born persons with higher education

– a comparison between foreign and Swedish-born persons

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2009

Tidigare publicering
Previous publication

UF56SM0401 Högutbildade utrikes födda

Producent
Producer

SCB, befolkning och välfärd/utbildning och arbete
Statistics Sweden, Population and Welfare/Education and jobs
SE-701 89 Örebro
+ 46 19 17 60 00
scb@scb.se

Förfrågningar
Inquiries

Frida Hultgren
+ 46 19 17 69 91
frida.hultgren@scb.se

Denna publikation är en del av Sveriges officiella statistik (SOS). Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet. Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Tema utbildning: Arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda – en jämförelse mellan personer födda i annat land än Sverige och personer födda i Sverige.*

Den särskilda SOS-logotypen får enligt lag inte användas vid vidarebearbetningar av statistiken.

This publication is a part of the official statistics of Sweden (SOS). It may be used freely and quoted. When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, *Theme: Education: The Labour Market for foreign-born persons with higher education – a comparison between foreign and Swedish-born persons.*

Use of the particular SOS logotype is prohibited when further processing the statistics.

Omslagsbild/Cover Photo: Matton Stock Photo

URN:NBN:SE:SCB-2009-A40BR0904_pdf (pdf)

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temablad presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken.

Det här temabladet innehåller ett axplock av resultat från enkätundersökningen "Arbetsmarknaden för högutbildade", som genomfördes under våren 2009.

Rapporten belyser bland annat hur arbetsmarknaden ser ut för högutbildade utrikesfödda personer, arbetsomfattning och i vilken mån arbetet överensstämmer med utbildningen.

Statistiska centralbyrån i december 2009.

Stina Andersson

Jenny Karlsson

Innehåll

Förord	3
Om undersökningen	7
Undersökningens resultat	9
7 av 10 har arbete som huvudsaklig verksamhet.....	9
Arbetslösheten störst bland personer från Afrika och Asien.....	10
En fjärdedel har sökt fler än 15 arbeten som överensstämmer med högskoleutbildningen	10
En femtedel av utrikesfödda med utländsk utbildning har ett arbete som inte kräver högskoleutbildning.....	11
9 av 10 med arbete som överensstämmer med högskoleutbildningen är nöjda med sitt arbete.....	11
Skillnader i anställningsform	12
Deltidsarbete vanligare hos utrikesfödda än inrikesfödda	12
Svårt att få rätt arbete	13
Många upplever brist på kontakter som ett stort problem.....	13
Många har arbetat inom "rätt" område utomlands.....	14
Hälften har värderat sin utbildning	15
Behärskar språk.....	16
Bra kunskap i svenska ger fördelar	17
Både utrikesfödda och inrikesfödda upplever orättvisor i arbetet	18
Mer om undersökningen	19

Om undersökningen

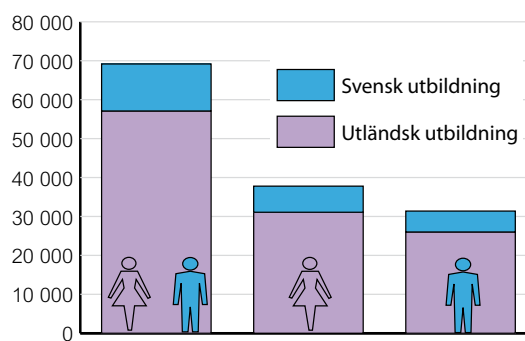
Arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda är en urvalsundersökning där uppgifterna samlats in via post- och webbenkäter. Syftet med undersökningen är att kartlägga situationen på arbetsmarknaden för högutbildade utrikesfödda personer, arbetsomfattning och i vilken mån arbetet överensstämmer med utbildningen.

Urvalet bestod av 6 500 personer födda utanför Sverige samt en kontrollgrupp bestående av 1 500 personer födda i Sverige.

82 procent av högutbildade utrikesfödda hade utländsk högskoleutbildning och 18 procent hade svensk högskoleutbildning.

Högutbildade utrikesfödda efter utbildning och kön. Antal

I vilket land läste du din universitets- eller högskoleutbildning?



Undersökningens resultat

7 av 10 har arbete som huvudsaklig verksamhet

Endast 7 av 10 högtbildade utrikesfödda hade arbete (inklusive egna företagare) som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 20–26 april 2009, motsvarande siffra för högtbildade inrikesfödda var 9 av 10. Det har inte skett någon större förändring sedan 2004 då 2 av 3 utrikesfödda hade arbete som huvudsaklig sysselsättning.

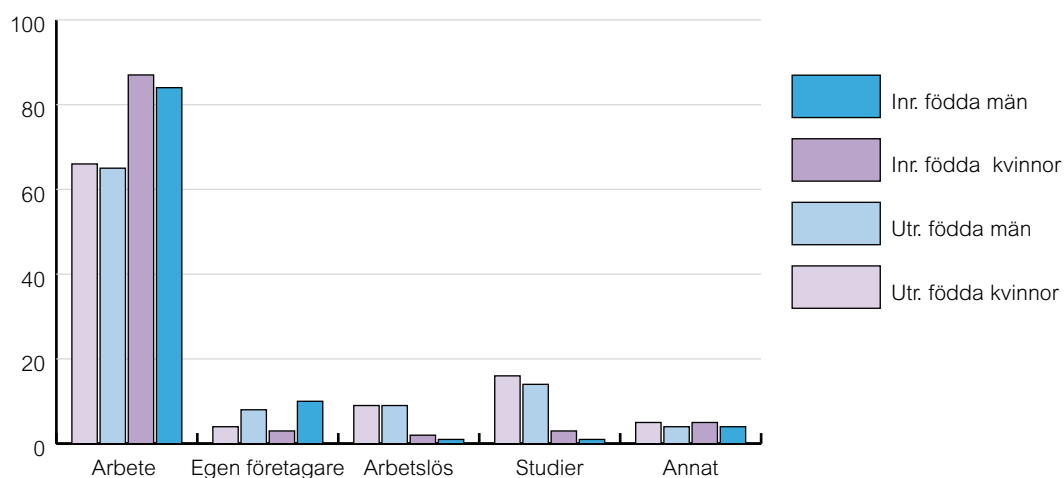
Andelen arbetande skiljde sig mellan utrikesfödda som utbildat sig i Sverige, där 78 procent hade arbete som huvudsaklig sysselsättning, och bland utrikesfödda som utbildat

sig utomlands där 69 procent hade arbete som huvudsaklig sysselsättning.

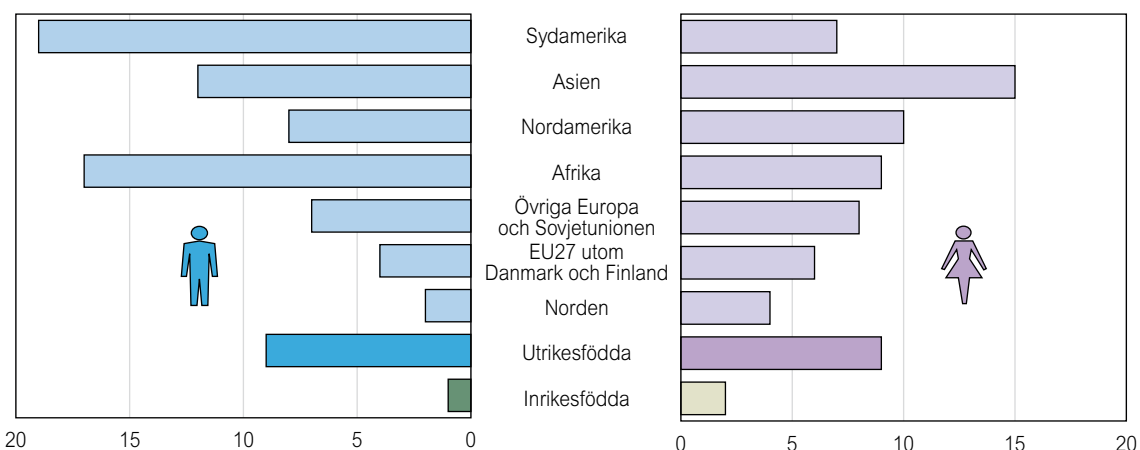
Utrikesfödda arbetade i mindre utsträckning än inrikesfödda personer inom alla utbildningsinriktningar, utom humaniora och sjuk- och hälsovårdsutbildning, där både utrikes- och inrikesfödda arbetade i samma utsträckning.

Huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 2009 efter härkomst och kön. Procent

Vilken var din huvudsakliga sysselsättning under veckan 20–26 april 2009?



Arbetslösa under mätveckan efter födelseland och kön. Procent



Arbetslösheten störst bland personer från Afrika och Asien

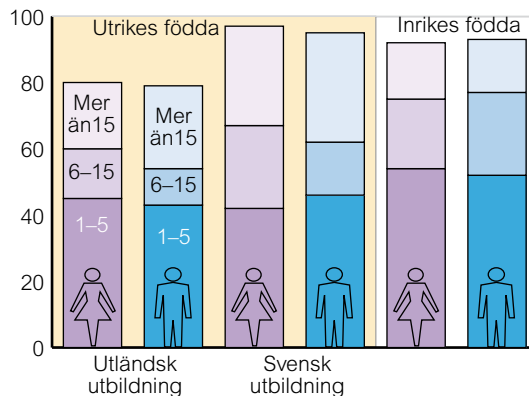
Arbetslösheten var betydligt högre bland högutbildade utrikesfödda än bland högutbildade inrikesfödda under mätveckan 20–26 april 2009. Totalt var det 9 procent utrikesfödda och 1 procent inrikesfödda som angav arbetslöshet som huvudsaklig sysselsättning. År 2004 var motsvarande siffror 11 respektive 3 procent. Arbetslösheten var, år 2009 liksom 2004, högst bland personer födda i Afrika och Asien och lägst bland personer födda i Norden.

En fjärdedel har sökt fler än 15 arbeten som överensstämmer med högskoleutbildningen

25 procent av högutbildade utrikesfödda hade sökt fler än 15 arbeten som överensstämde med högskoleutbildningen. Motsvarande siffra för högutbildade inrikesfödda var 17 procent. Det var en högre andel utrikesfödda som utbildat sig i Sverige som sökt fler än 15 arbeten än utrikesfödda som utbildat sig utomlands.

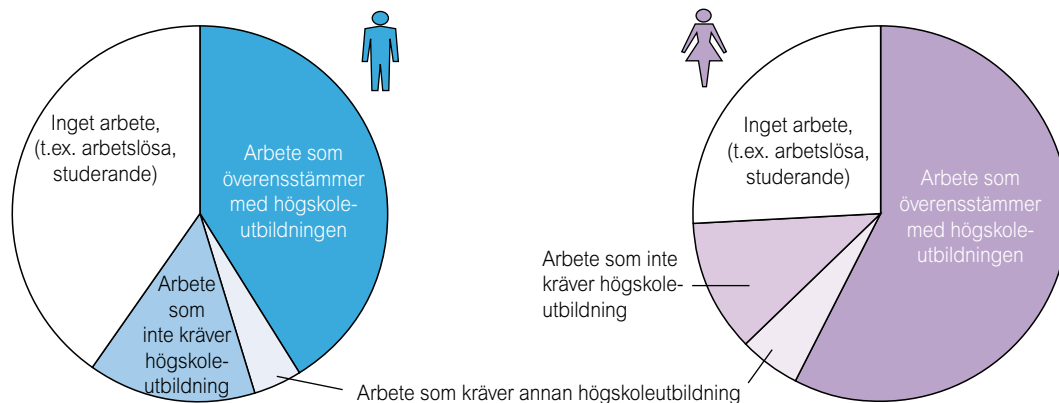
Antal sökta arbeten som överensstämmer med högskoleutbildningen efter härkomst och kön. Procent

Hur många arbeten har du sökt i Sverige som överensstämmer med din högskoleutbildning?



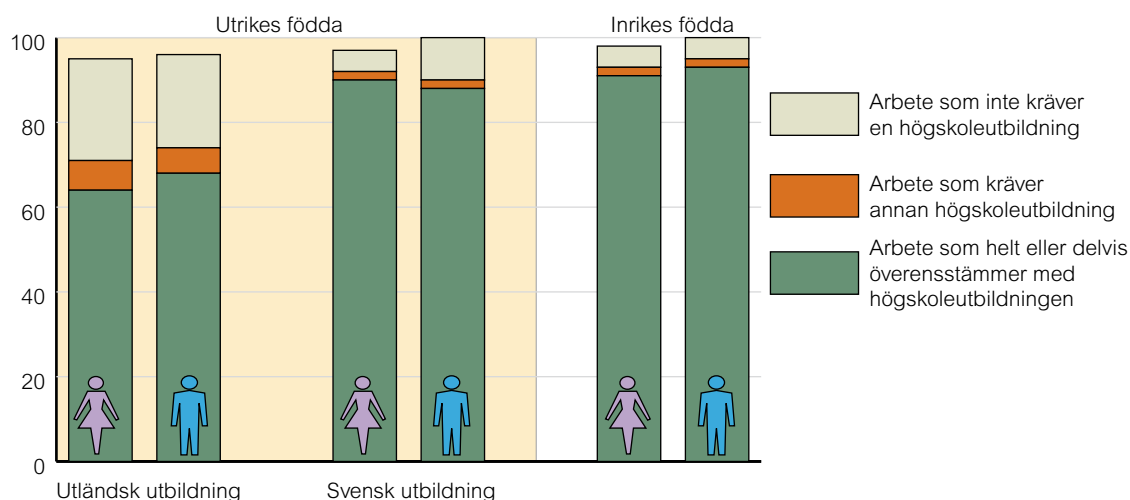
Av utrikesfödda som sökt fler än 15 arbeten som överensstämde med utbildningen var 15 procent arbetslösa och endast 67 procent hade arbete som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 20–26 april 2009. Av dessa 67 procent hade 48 procent ett arbete som överensstämde med utbildningen. Denna siffra har dock ökat sedan 2004 då den var 33 procent.

Högutbildade utrikesfödda som sökt fler än 15 arbeten som överensstämmer med högskoleutbildningen efter kön. Procent



Arbetets överensstämmelse med utbildningen under mätveckan efter härkomst och kön. Procent

Hur överensstämde ditt arbete under veckan 20–26 april 2009 med din högskoleutbildning?



En femtedel av utrikesfödda med utländsk utbildning har ett arbete som inte kräver högskoleutbildning

Av högtbildade utrikesfödda med utländsk högskoleutbildning och arbete som huvudsaklig sysselsättning hade endast två tredjedelar ett arbete som helt eller delvis överensstämde med utbildningen. Vidare hade en femtedel arbete som inte krävde högskoleutbildning. Av dessa hade en tredjedel inte heller sökt ett arbete som överensstämde med utbildningen.

För utrikesfödda med svensk utbildning

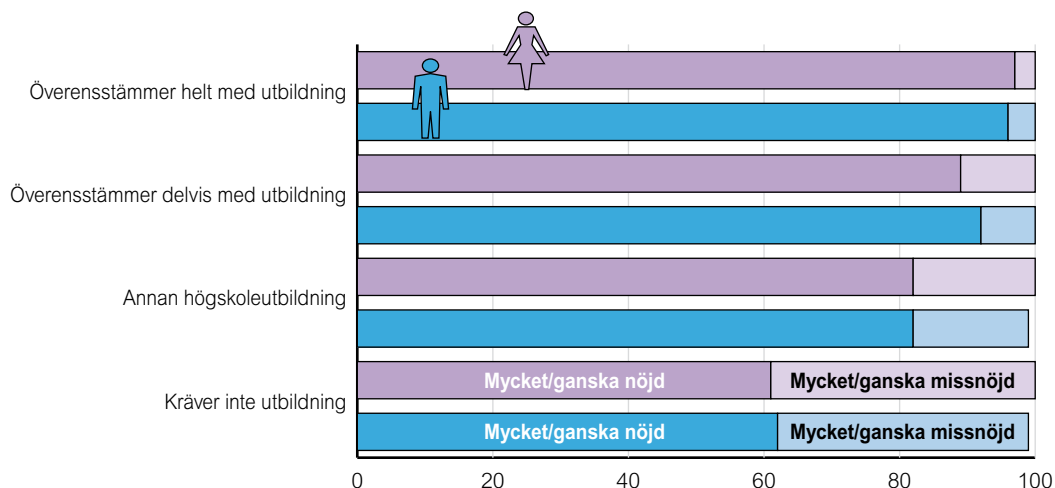
och inrikesfödda, oavsett kön, var skillnaden av att ha arbete som överensstämde med utbildningen ytterst liten.

9 av 10 med arbete som överensstämmer med högskoleutbildningen är nöjda med sitt arbete

Bland högtbildade utrikesfödda med arbete som huvudsaklig sysselsättning var 84 procent mycket eller ganska nöjda med sitt arbete jämfört med 94 procent av inrikesfödda. Personer med ett arbete som överensstämde med högskoleutbildningen var betydligt nöjdare än övriga.

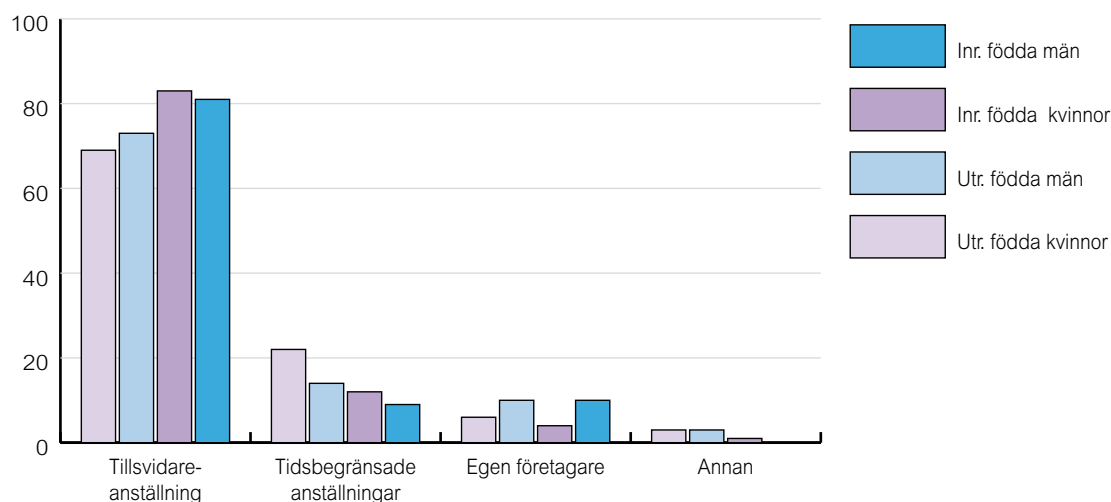
Nöjdhet med arbetets överensstämmelse med utbildningen och kön. Procent

Är du nöjd eller missnöjd med det arbete du hade under veckan 20–26 april 2009 i det stora hela?



Anställningsform efter härkomst och kön. Procent

Vilken typ av anställning hade du under veckan 20–26 april 2009?



Skillnader i anställningsform

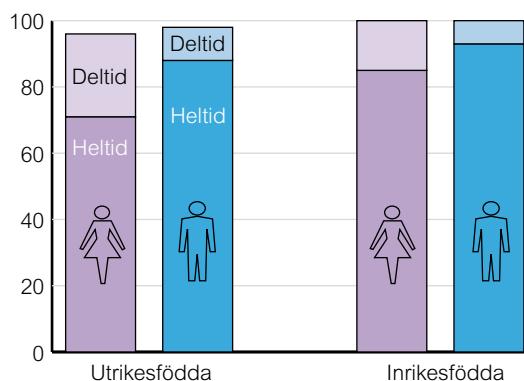
Högutbildade utrikesfödda med arbete som huvudsaklig sysselsättning hade i lägre grad en tillsvidareanställning jämfört med högutbildade inrikesfödda. 7 av 10 utrikesfödda och 8 av 10 inrikesfödda hade en tillsvidareanställning. Utrikesfödda och inrikesfödda var däremot egna företagare i samma utsträckning.

Deltidsarbete vanligare hos utrikesfödda än inrikesfödda

Bland högutbildade utrikesfödda med arbete som huvudsaklig sysselsättning arbetade 79 procent heltid, motsvarande siffra för högutbildade inrikesfödda var 88 procent. Heltidsarbete skiljde sig mycket mellan kvinnor och män, både bland ut- och inrikesfödda. Mönstret återkommer för samtliga utbildningsinriktningar, världsdel- och åldersgrupper.

Heltidsarbete efter härkomst och kön. Procent

Hur många timmar arbetar du vanligtvis per vecka?

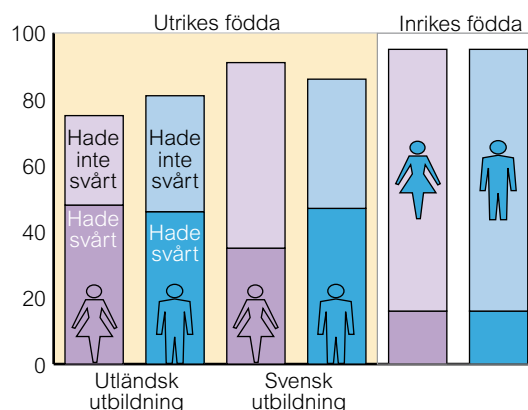


Svårt att få rätt arbete

46 procent av högutbildade utrikesfödda bedömde att de har haft svårt att få ett arbete som överensstämde med högskoleutbildningen, motsvarande siffra för högutbildade inrikesfödda var 16 procent. Det skiljde sig bland de olika utbildningsinriktningarna för utrikesfödda. Knappt 30 procent av hälso- och sjukvårdsutbildade och omkring 50 procent av personerna i de övriga utbildningsinriktningarna upplevde svårigheter. Det är ingen större skillnad sedan 2004. Vidare hade 19 procent av utrikesfödda inte sökt arbete som överensstämde med utbildningen och då främst utrikesfödda med utländsk utbildning.

Bedömning av hur svårt det är att få arbete som överensstämmer med högskoleutbildningen efter härkomst, utbildning och kön. Procent

Har du haft svårt att få ett arbete i Sverige, som överensstämmer med din högskoleutbildning?

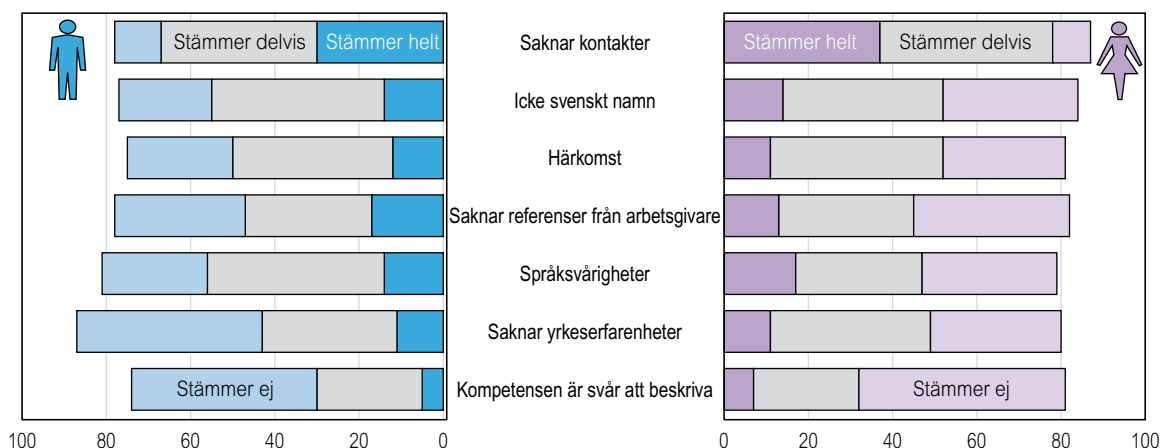


Många upplever brist på kontakter som ett stort problem

73 procent av högutbildade utrikesfödda bedömde att saknad av kontakter var det största hindret för att få ett arbete som överensstämde med högskoleutbildningen. Ett icke svenskt namn, den utländska bakgrunden och språksvårigheter bedömdes också som viktiga skäl. Även 2004 bedömdes bristen på kontakter som störst problem.

Utrikesföddas bedömning om hur svårt det är att få arbete som överensstämmer med högskoleutbildningen efter kön. Procent

Varför har du haft svårt att få ett arbete som överensstämmer med din högskoleutbildning?

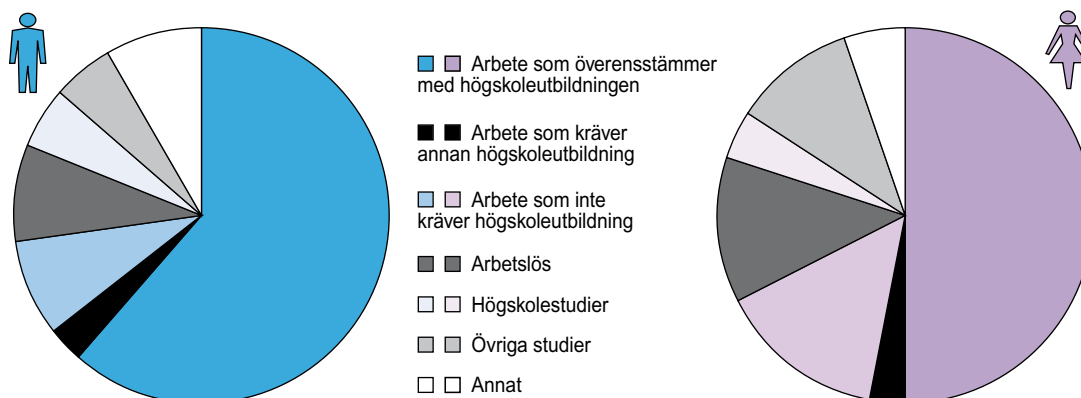


Många har arbetat inom "rätt" område utomlands

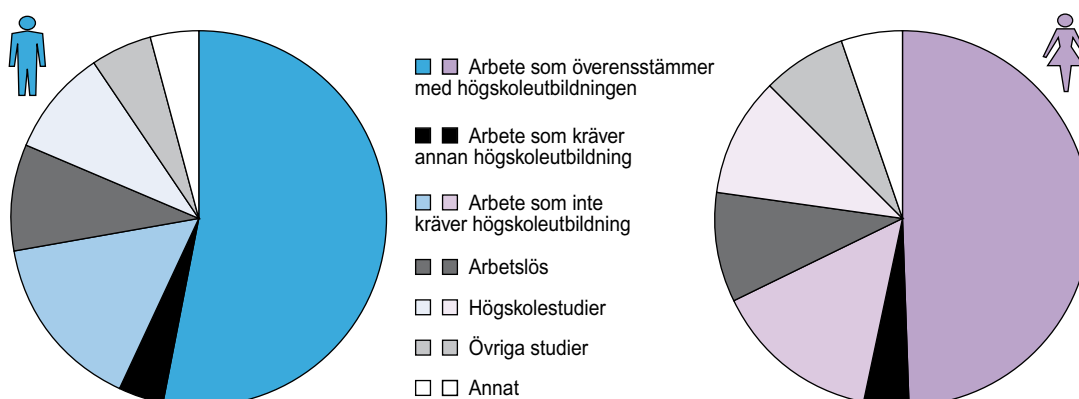
Bland högutbildade utrikesfödda som utbildat sig utomlands har 65 procent haft ett arbete utomlands och 42 procent har haft ett arbete i Sverige som överensstämmer med högskoleutbildningen. Det kan jämföras med utrikesfödda som utbildat sig i Sverige där 73 procent haft ett arbete i Sverige som överensstämmer med utbildningen.

Bland utrikesfödda som utbildat sig utomlands hade 3 av 10 arbetat utomlands i mer än fem år med ett arbete som överensstämde med utbildningen. Av dessa hade 70 procent arbete som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 20–26 april 2009. Endast 71 procent av dessa, större andel män än kvinnor, hade ett arbete som överensstämde med utbildningen.

Utrikesfödda med utländsk utbildning som har haft ett arbete utomlands, i mer än fem år, som överensstämmer med högskoleutbildningen. Huvudsaklig sysselsättning under mätveckan efter kön. Procent



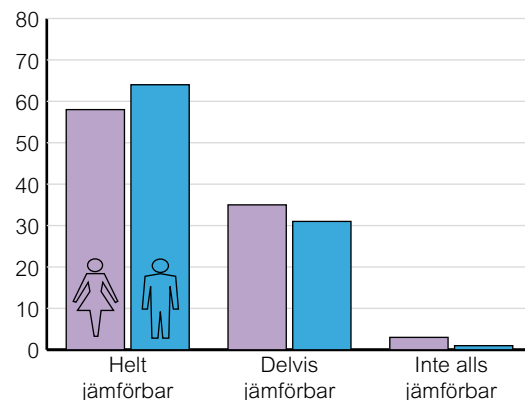
Samtliga utrikesfödda med utländsk utbildning. Huvudsaklig sysselsättning under mätveckan efter kön. Procent.



Hälften har värderat sin utbildning

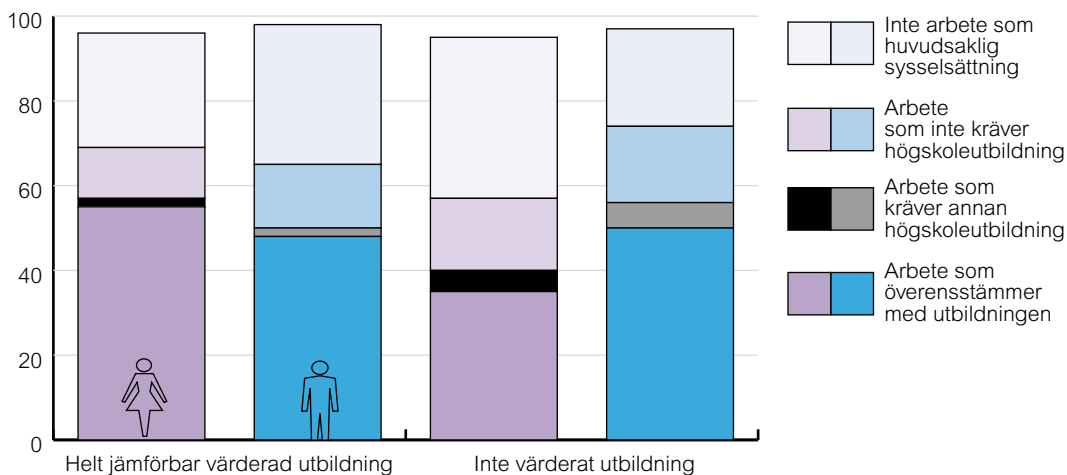
52 procent av högtbildade utrikesfödda hade värderat sin utländska utbildning hos svenska myndigheter för att den ska vara giltig på den svenska arbetsmarknaden. En högre andel män än kvinnor har fått sin högskoleutbildning värderad som helt jämförbar med en motsvarande svensk utbildning.

Värdering av den utländska högskoleutbildningen bland utrikesfödda efter kön. Procent



7 av 10 som värderat sin utbildning och fått den värderad som helt jämförbar med en motsvarande svensk utbildning hade arbete som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 20–26 april 2009. Av dessa hade endast hälften ett arbete som överensstämde helt med utbildningen.

Huvudsaklig sysselsättning efter värdering av utbildning efter kön. Procent



Behärskar språk

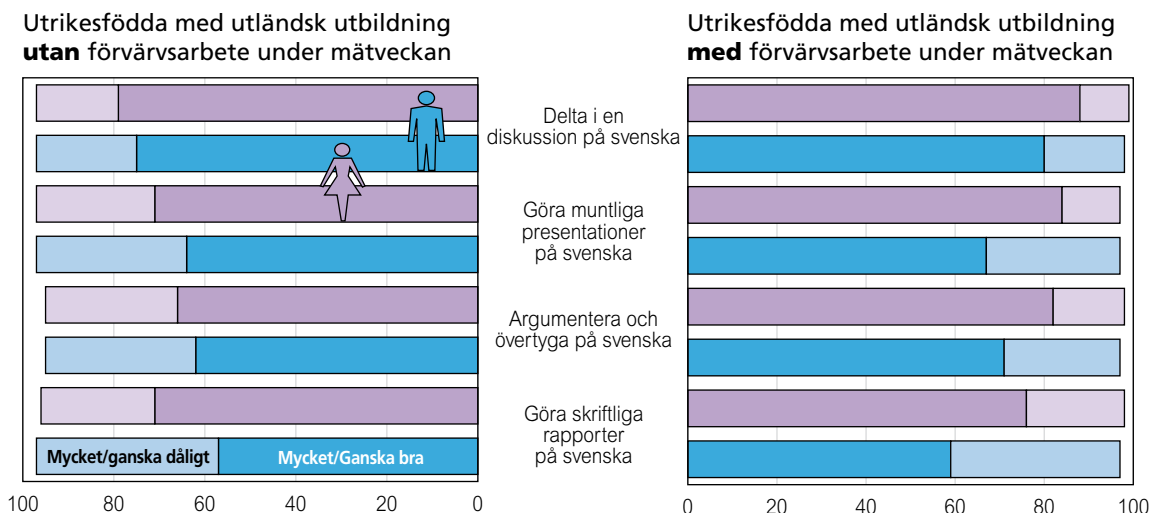
Knappt fyra av fem högutbildade utrikesfödda med utländsk utbildning *utan arbete som huvudsaklig sysselsättning* ansåg sig kunna delta i en diskussion på svenska mycket eller ganska bra. Detta är en ökning sedan 2004 med ca 15 procentenheter. Vidare bedömde omkring två tredjedelar av dem utan arbete som huvudsaklig sysselsättning att de kunde delta i en diskussion på engelska, argumentera och

övertyga, göra muntliga presentationer samt göra skriftliga rapporter på både svenska och engelska mycket eller ganska bra.

Utrikesfödda med utländsk utbildning och *med arbete som huvudsaklig sysselsättning* bedömde själva att de klarade både svenska och engelska bättre än de utan arbete.

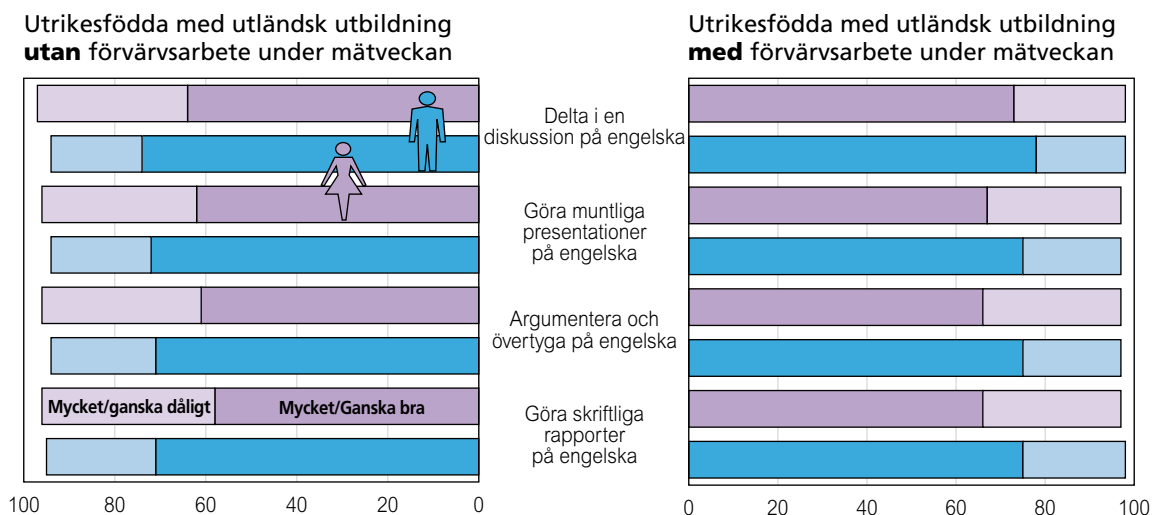
Bedömning av kunskaper i **svenska språket** bland utrikesfödda med utländsk utbildning efter kön. Procent

Hur klarar du följande?



Bedömning av kunskaper i **engelska språket** bland utrikesfödda med utländsk utbildning efter kön. Procent

Hur klarar du följande?



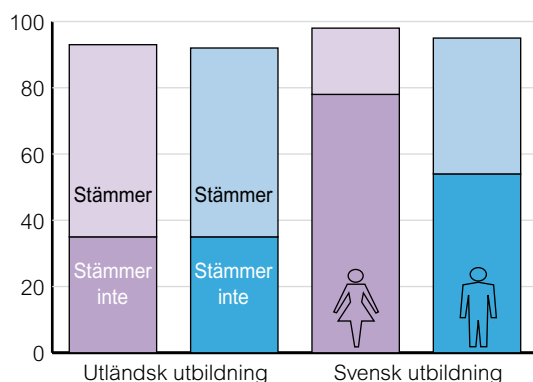
Bra kunskaper i svenska ger fördelar

Av högtbildade utrikesfödda med utländsk utbildning anser 58 procent att de skulle ha fått ett arbete med högre lön om de hade haft bättre kunskaper i svenska. Det är stor skillnad mot utrikesfödda som utbildat sig i Sverige där 30 procent anser samma sak.

Det är lika stor skillnad mellan de som utbildat sig utomlands och de som utbildat sig i Sverige när det gäller att bättre kunskaper i svenska skulle ge bättre arbetsuppgifter eller större karriärmöjligheter.

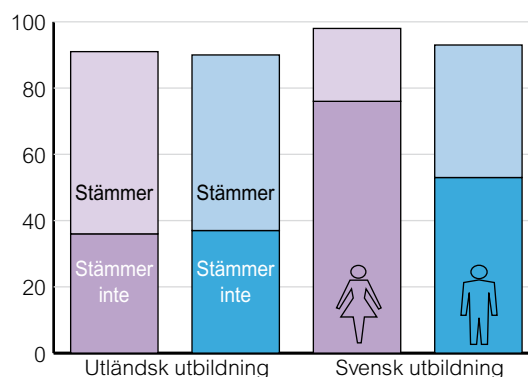
Bättre kunskaper i svenska bland utrikesfödda ger ett arbete med **högre lön** efter kön. Procent

Jag skulle ha fått ett arbete med högre LÖN om jag hade bättre kunskaper i svenska?



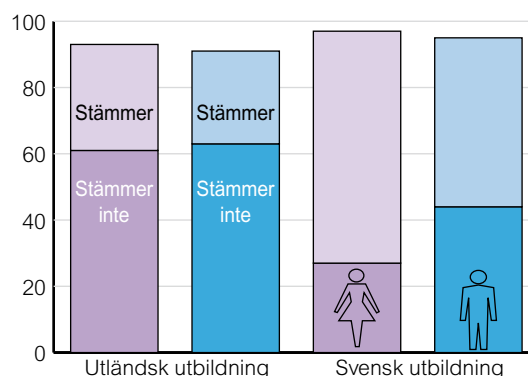
Bättre kunskaper i svenska bland utrikesfödda ger **bättre arbetsuppgifter** efter kön. Procent

Jag skulle ha fått bättre ARBETSUPPGIFTER om jag hade bättre kunskaper i svenska?



Bättre kunskaper i svenska bland utrikesfödda ger **större karriärmöjligheter** efter kön. Procent

Jag skulle ha haft större KARRIÄRMÖJLIGHETER om jag hade bättre kunskaper i svenska?

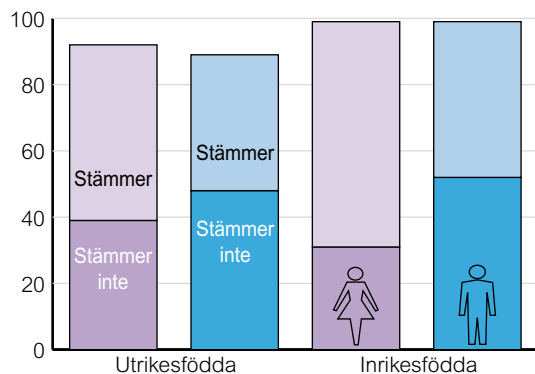


Både utrikesfödda och inrikesfödda upplever orättvisor i arbetet

Högutbildade utrikesfödda känner sig i mindre utsträckning orättvist behandlade på arbetet jämfört med högutbildade inrikesfödda när det gäller lön och kompetensutveckling. Gällande arbetsuppgifter och karriär känner sig grupperna orättvist behandlade i samma utsträckning. Här har det skett en stor förändring sedan 2004 då utrikesfödda kände sig orättvist behandlade i större utsträckning än inrikesfödda för samtliga faktorer.

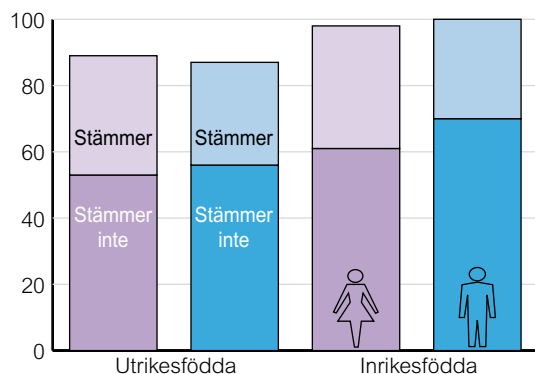
Bedömning om orättvis behandling på arbetet när det gäller **lön** bland personer med arbete som huvudsaklig sysselsättning efter kön. Procent

Har du känt dig orättvist behandlad på något/några arbeten i Sverige vad gäller **lön**?



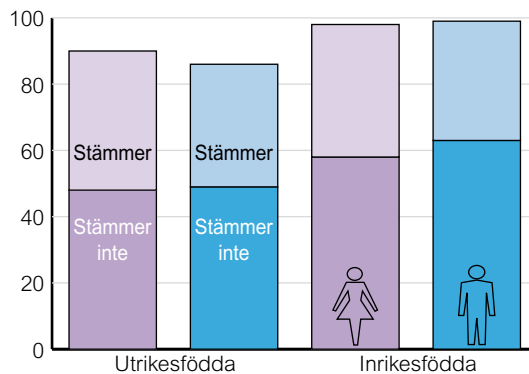
Bedömning om orättvis behandling på arbetet när det gäller **arbetsuppgifter** bland personer med arbete som huvudsaklig sysselsättning efter kön. Procent

Har du känt dig orättvist behandlad på något/några arbeten i Sverige vad gäller **arbetsuppgifter**?



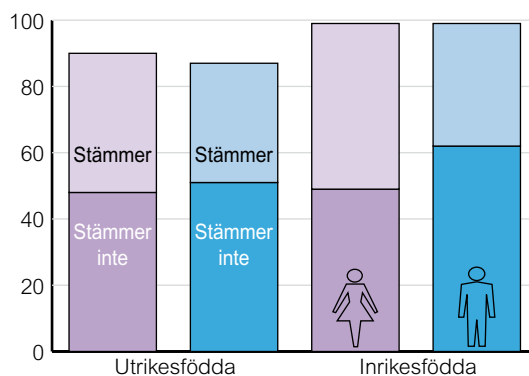
Bedömning om orättvis behandling på arbetet när det gäller **karriär** bland personer med arbete som huvudsaklig sysselsättning efter kön. Procent

Har du känt dig orättvist behandlad på något/några arbeten i Sverige vad gäller **karriär**?



Bedömning om orättvis behandling på arbetet när det gäller **kompetensutveckling** bland personer med arbete som huvudsaklig sysselsättning efter kön. Procent

Har du känt dig orättvist behandlad på något/några arbeten i Sverige vad gäller **kompetensutveckling**?



Mer om undersökningen

Urvalsramen konstruerades med hjälp av Registret över befolkningens utbildning (Utbildningsregistret). Ramen omfattade ungefär 70 000 utrikesfödda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning samt invandrat till Sverige mellan åren 1996 och 2007. Ramen omfattade även drygt 800 000 inrikesfödda personer mellan 25 och 64 år som hade minst treårig högskoleutbildning.

Enkätundersökningen genomfördes under april–juni 2009 med referensveckan 20–26 april.

I Utbildningsregistret saknas uppgift om utbildning för 7 procent av personer födda utomlands. Det finns förmodligen fler personer födda utomlands som har minst en treårig högskoleutbildning än de som redovisas i denna publikation.

Undersökningen Arbetsmarknaden för högutbildade genomfördes första gången år

2004 (då *Högutbildade utrikes födda*). Små förändringar har genomförts sen 2004 men på det stora hela är resultaten jämförbara. För att ta del av 2004 års resultat, se Statistiskt meddelande serie UF56SM0401 på www.scb.se.

Enkäten besvarades totalt av 3 988 utrikesfödda personer. 10,5 procent av dessa eller 708 personer svarade att de inte hade någon universitets- eller högskoleutbildning, de personerna svarade inte på resten av frågorna. Frågeblanketten fortsatte med en fråga om längden på universitets/högskoleutbildningen, där 2,6 procent eller 179 utrikesfödda svarade att de hade en utbildning som var kortare än tre år. De personerna finns inte heller redovisade i statistiken då definitionen av högutbildad är personer med minst en treårig universitets- eller högskoleutbildning.

Bortfallet i undersökningen var 41 procent bland utrikesfödda och 29 procent bland inrikesfödda.

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01